

Tisková zpráva ze dne 9. dubna 2014

Financování politických stran je plné nejasností, TI bude spolu s veřejností monitorovat EU volby. Foťte billboardy v kampani a monitorujte společně s TI

Praha 9. 4. – Výsledky monitoringu financování loňských prezidentských a sněmovních volebních kampaní, který provedla Transparency International (TI) společně se sdružením Naši politici, jsou alarmující. Transparentní účet neměly ve sněmovních volbách čtyři strany z devíti monitorovaných. Ani u těch, které jej měly, nebylo často možné zjistit reálné dárce a sponzory. Ochota stran sdělovat výši mediálních nákladů byla minimální. Přitom jen na mediální inzerci loni protéklo stranickými účty minimálně 430 miliónům Kč. TI bude proto monitorovat i nadcházející volby do Evropského parlamentu. Novinkou je využití mobilní a webové aplikace ZmapujTo.cz, přes kterou bude možné fotit předvolební billboardy. Nyní má veřejnost příležitost zapojit se do monitoringu předvolebních politických kampaní. Veškeré informace jsou na webu www.transparentnivolby.cz.

Hodnocení monitoringu sněmovních voleb

Posunem oproti minulým sněmovním volbám je dobrovolné zřizování transparentních účtů /TÚ/, jak to učinilo 5 z 9 monitorovaných stran. Řada příjmových položek na těchto TÚ však vedla z účtů stran, které veřejně přístupné nejsou, takže nebylo možné dohledat reálné dárce a sponzory. Bylo také zjištěno, že na TÚ pravděpodobně nejsou zachyceny všechny transakce. Tyto nedostatky vedou k otázkám, které další položky chybí. **„Byť jsou transparentní účty nástrojem s mnoha omezeními, zkušenosti z minulých monitoringů ukazují, že jejich zřizování pro jednotlivé volební kampaně není z hlediska transparentnosti dostatečné, pokud současně nejsou zřízeny transparentní účty na celé běžné hospodaření politických stran. Je nutné si uvědomit, že požadavek na přísnější regulaci politických financí je zcela legitimní - politické strany a hnutí hospodaří také s penězi (příspěvky) vyplácenými politickým stranám a politickým hnutím ze státního rozpočtu,“** říká Petr Vymětal z Fakulty mezinárodních vztahů VŠE v Praze.

Monitoring transakcí na dobrovolně zřízených TÚ odhalil několik kritických míst:

- pouhé zřízení TÚ na konkrétní typ kampaně není dostatečným nástrojem pro transparentnost,
- většina příjmových transakcí na TÚ zůstává zahalena tajemstvím - řada stran převáděla prostředky z jiných, veřejně nepřístupných bankovních účtů,
- některé výdaje politických stran a hnutí přímo související s volební kampaní (kauce za kandidátní listiny) nejsou na TÚ zaznamenány vůbec,
- politické strany hospodaří s prostředky státu a jen za rok 2013 od státu (tj. daňových poplatníků) získaly více než 954 mil. Kč,
- jako obtížně zjistitelné kritérium se jeví zveřejňování výše poskytnutých slev za inzerci,
- důsledný přezkum výročních finančních zpráv politických stran a hnutí.

Celý text hodnotící zprávy z tohoto monitoringu je ke stažení na www.transparency.cz.

Nový zákon o financování stran

Nový zákon o financování stran je jedním z bodů Rekonstrukce státu. Vláda se zavázala projednat návrh už v září 2014, je proto nejvyšší čas, aby na něm Ministerstvo vnitra začalo pracovat a využilo doporučení, která politikům adresovala Rekonstrukce státu:

- transparentní účty na veškeré účetnictví,
- veškeré finanční transakce nad 10 tis. Kč převádět pouze bezhotovostně,
- vykazování všech nepeněžních darů ve výroční finanční zprávě s uvedením obvyklé ceny,
- výroční a finanční zprávy v elektronické podobě online,
- auditování stranických firem podle pravidel, která dopadají na politické strany,
- samostatný transparentní účet pro příjmy a výdaje spojené s předvolební kampaní a zveřejnění samostatného vyúčtování výdajů na kampaň,
- povinné označení veškeré předvolební inzerce logem/jménem zadavatele,
- rotace auditorů (maximálně 3 roky po sobě),
- kontrola stran zastoupených v Poslanecké sněmovně dvěma nezávislými auditory,
- efektivní sankce a osobní zodpovědnost za hospodaření strany.

EU volby

TI bude monitorovat financování volební kampaně do Evropského parlamentu. Informace bude čerpat z:

- webových prezentací politických stran/hnutí,
- oficiálních profilů na sociálních sítích,
- relevantních prohlášení v celostátních médiích,
- odpovědí na otevřený dopis, který budeme v průběhu kampaně několikrát adresovat deseti relevantním politickým stranám/hnutím.

Bude se ptát na transparentní účet, sponzory, spolupracující agentury, vyjednané slevy a další otázky, vycházející z Kritérií dobré praxe, které jsou uvedeny na <http://www.transparentnivolby.cz/eu2014/kriteria-dobre-praxe/>. Kompletní monitoring pak bude k dispozici na <http://www.transparentnivolby.cz/eu2014/>. **„Kandidáti mají velkou motivaci získat křeslo a tím i vysoké platy, i proto je nutné jim koukat pod prsty při kampani a sledovat její férovost“, dodává Tereza Zběžková z TI.**

Monitoring billboardů

Výdaje na mediální prezentaci jsou v rozpočtech politických kampaní velmi nákladnou položkou. Údaje o billboardových kampaních, které tvoří téměř čtvrtinu všech výdajů na reklamu, jsou navíc k dispozici s měsíčním zpožděním. TI proto vybízí veřejnost k on-line monitoringu billboardů jednotlivých stran pomocí mobilní a webové aplikace ZmapujTo - www.zmapujto.cz. Výsledkem bude mapa ČR s billboardy jednotlivých politických stran a tabulka využitých reklamních ploch - více na <http://www.transparentnivolby.cz/eu2014/mapa/>. **„Budeme se také ptát největších mediálních agentur, zda nakupují média pro předvolební kampaně jednotlivých stran a jaké slevy jim poskytují,“ doplňuje David Ondráčka, ředitel TI.**

Partnerem projektu Transparentní volby je Fond Otakara Motejla. Velký díl práce na něm odvádějí také studenti oboru Politologie Fakulty mezinárodních vztahů VŠE v Praze.

Kontakt:

David Ondráčka, TI, 605 814 786, ondracka@transparency.cz

Petr Vymětal, VŠE Praha, 777 336 091, petr.vymetal@vse.cz

Transparency International - Česká republika (TI) je nevládní neziskovou organizací, jejímž posláním je mapovat stav korupce v ČR a svou činností aktivně přispívat k jejímu omezení. TI se zaměřuje především na prosazování systémových změn v oblasti veřejné správy a legislativy, ale také v soukromém sektoru. Kromě dlouhodobých projektů, TI také vyšetřuje konkrétní kauzy a poskytuje právní a vzdělávací služby. www.transparency.cz.